

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 11 april 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Drees en Stikker. Referte mijn telegram 366.

Bracht hedenmorgen bezoek bij Hatta teneinde met hem te spreken over radiorede die hij 10 April hield en over communiqué over zogenaamde driehoeksconferentie. Persoonlijk trof ik Hatta in opvallend goede stemming aan. Niettemin heb ik nog geen duidelijk beeld van de situatie gekregen. Radiorede die hij hield had volgens hem bedoeling de bevolking te kalmeren terwijl hij tevens tot uitdrukking wilde brengen dat eventuele hervormingen langs democratische weg dienen te geschieden. Wat resultaat driehoeksbespreking betreft zo staat volgens Hatta vast dat NIT geen conflict wenst. Moeilijkheid echter dat NIT bevreest dat zij thans onder terreur van Abdul Azis zou komen te staan. Abdul Azis op ultimatum nog niet geantwoord. Worang bataljon naar Balik Papan gebracht omdat landing op Pulu Laut te moeilijk. Hoe rust op Celebes hersteld moest wist Hatta nog niet vooral ook omdat zoveel onzekerheid over KNIL bestond. Inlichtingen van Hatta luiden dat KNIL-soldaten niet of onvoldoende luisterden naar Nederlandse officieren. Heb betoogd dat men voor oplossing geduld moest hebben en niet geforceerd moest optreden. Het gevaar zo zeide ik hem bestaat altijd daarin dat soldaten uit prestige-overwegingen menen dat zij moeten handelen. Ook wees ik hem erop dat bezwaren aan verbonden indien politici en soldaten naast elkaar praten. Om die reden stelde ik Hatta voor dat openhartige bespreking zou plaatsvinden van Hatta, de Sultan en Simatupang enerzijds en Buurman, Van Langen en mij anderzijds. Hatta ging grif in op dit voorstel en stelde voor dat 12 dezer 11.00 uur betreffende conferentie bij hem zal gehouden. Vroeg Hatta nog of ik op rekenen kon dat voordien geen landingsbevel zou gegeven. Hij antwoordde daarop bevestigend.